

# pensioen items



azl

Actuele pensioeninformatie  
voor klanten van AZL  
nummer 6 – november/december 2022

# Inhoud

Voorstel Wet toekomst pensioenen aangenomen	3
Commissie Parameters publiceert nieuw advies	10
Kort nieuws	14

---

## Colofon

<b>Uitgever</b>	AZL N.V.   Postbus 4471   6401 CZ Heerlen   +31 (0)88 116 2000   <a href="http://www.azl.eu">www.azl.eu</a>
<b>Redactie</b>	Maurice Sarton, Guus Pijnenburg, Jos Maarschalkerweerd, Rick Reijnders en Robin Schreurs
<b>Opmaak</b>	Martin Huijnen
<b>Fotografie</b>	Shutterstock

Oude(re) uitgaven van de Pensioenitems en andere publicaties kunt u raadplegen via:  
<http://www.azl.eu/kennis/pensioenitems/>

# Voorstel Wet toekomst pensioenen aangenomen

Op 30 maart 2022 heeft minister Schouten het voorstel ingediend voor de Wet toekomst pensioenen. Op 22 december 22 heeft de Tweede kamer het voorstel aanvaard. Hieronder gaan we in op de behandeling, de diverse voorstellen van wijzigingen, vragen en antwoorden, en de conclusies over hernieuwde doorrekeningen.

## Uitstel behandeling

Na hoorzittingen van de commissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en twee wetgevingsoverleggen, zijn er nog twee wetgevingsoverleggen geweest en is het voorstel op twee dagen plenair behandeld. Tijdens de plenaire behandeling besloot de Tweede Kamer op 15 november 2022 tot een artikelsgewijze behandeling. De vragen bij artikelen en de antwoorden erop zijn in een wetgevingsoverleg op 2 en 5 december 2022 behandeld.

De minister heeft op diverse vragen schriftelijke antwoorden gegeven en een derde en een vierde nota van wijziging ingediend. Tweede Kamerleden hebben nieuwe en aangepaste amendementen ingediend. Ook is er over diverse moties gestemd. DNB heeft op basis van het advies van de Commissie Parameters de effecten van de stelselwijziging opnieuw doorgerekend. Op 12 december 2022 is die doorrekening besproken. 15 december 2023 is de plenaire behandeling voortgezet.

## Derde Nota van Wijziging

- Bij het systeem van bepaalde partner moet de partnerverklaring bij de uitvoerder zijn ingeleverd.
- Tekstueel is verduidelijkt dat het partnerpensioen voor deelnemers op risicobasis is en voor gepensioneerden op opbouwbasis.
- Het pensioenregister moet doorgeven dat er geen pensioen wordt opgebouwd.
- Een pensioenregeling kan inhouden dat binnen 3 jaar (normaal wettelijk 9 maanden) na einde van de deelneming een verzoek tot vrijwillige voortzetting kan worden ingediend. De voortzetting begint dan binnen 6 maanden (normaal wettelijk 15 maanden) na indiening van het verzoek.
- Na einde van de voortzetting van de dekking van nabestaandenpensioen op risicobasis, gedurende 3 maanden na einde deelname of de WW-uitkering, is uitruil van ouderdompensioen in partnerpensioen op risicobasis mogelijk.
- In overgangsbepalingen wordt '31 december 2022' vervangen door 'de dag voorafgaand aan het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen'.

- Naast de netto-profijtberekening moeten ook de verschillen van pensioenverwachtingen in drie scenario's worden doorgerekend

- van voortzetting van de oude regeling naast
- de nieuwe regeling met invaren.

(Dit moet ook bij transities en implementaties na gebruik van het overgangsrecht voor bestaande premieregelingen).

De minister kan hier kwantitatieve voorwaarden aan verbinden.

Na 4 weken nadat het ontwerp hiervan aan de Kamers is voorgelegd, kan de voordracht van de voorwaarden plaatsvinden.

- Na een zo nauwkeurig mogelijke informatievoorziening tijdens de transitieperiode, verstrekt de pensioen-uitvoerder de definitieve informatie na afronding van de implementatie.
- Gebruik van de standaardmethode is uitgangspunt. Gebruik van de vba-methode is mogelijk als die de kenmerken van de regeling en het fonds beter modelleert. Het fonds moet dit gebruik onderbouwen in het implementatieplan. Bij de standaardmethode kan het fonds afwijken van de uitkomsten om gelijke aanpassing van uitkeringen mogelijk te maken als daarbij vermogensverschuivingen binnen de groep uitkeringsgerechtigden blijft.
- Advies hierover van de Commissie transitie-effecten standaardmethode wordt niet meer voorgeschreven. Die commissie wordt niet in het leven geroepen. In plaats daarvan worden de volgende algemene regels voorgeschreven:
  - Een fonds met een dekkingsgraad onder de 90% moet maatregelen nemen om de dekkingsgraad bij invaren op 90% te brengen
  - Bij invaren is de waarde van het pensioen tenminste 95% van de standaard- of vba-methode, of het lagere bedrag van de voorziening. (maximaal 5% ruimte voor reserve en/of compensatie)
  - Indien de waarde van de standaardmethode minder bedraagt dan de voorziening, kan de waarde alleen door compensatie meer zijn dan die voorziening.





- Met een ontheffing van DNB kan het fonds afwijken van de omreken- en aanwendingsregels, mits het doel van die regels wordt bereikt.
- Een ingediend overbruggingsplan vervangt het herstelplan.
- Partners die voldoen aan de definitie van de Wet toekomst pensioenen hebben geen recht of aanspraak op (bijzonder) partnerpensioen dat voor inwerking treding van de Wet toekomst pensioenen is opgebouwd en waarvoor een andere definitie gold waar ze toen niet onder vielen.
- Werkgevers moeten op de loonopgave vermelden of over het tijdvak pensioen is opgebouwd of niet.

### Amendementen

Tweede Kamerleden hebben amendementen met de volgende kamerstuknummers ingediend.

- Nummer 45 Den Haan  
Zowel het hele verantwoordingsorgaan, als een geleding daarvan krijgt adviesrecht op het voorgenomen besluit tot invaren.
- Nummer 46 Palland (16)  
Bij de solidaire regeling is een collectieve uitkeringsfase mogelijk.
- Nummer 47 Palland (17)  
De uitruil van OP in NP wordt stopgezet als de gewezen deelnemer aangeeft de uitruil niet meer te wensen, of omdat dat wettelijk niet meer mag.
- Nummer 48 Van Beukering  
Als voorafgaand aan het vaststellen van de risicohouding een geleding in het verantwoordingsorgaan is ondervertegenwoordigd, zet het pensioenfondsbestuur zich in om personen zich te laten aanmelden.
- Nummer 49 Smals Van Beukering  
Premiepensioeninstellingen kunnen ook een premie uitkeringsovereenkomst uitvoeren en moeten op verzoek het kapitaal uiterlijk 15 jaar voor de AOW-datum overdragen naar een verzekeraar voor een uitkering.
- Nummer 50 Smals  
Zowel bij een flexibele premieovereenkomst als een premie uitkeringsovereenkomst moet een pensioenuitvoerder de deelnemer de mogelijkheid bieden zelf de beleggingsmix te bepalen als die vrijheid reglementair wordt geboden.
- Nummer 51 De Jong Wilders  
Het besluit dat de inwerkingtreding regelt moet worden voorgelegd aan het parlement en kan pas van kracht worden als 2/3 van de parlementsleden van beide kamers ermee akkoord is.
- Nummer 55 Ceder  
Sociale partners kunnen bepalen dat het nabestaandenpensioen op risicobasis na einde deelneming niet 3 maar 6 maanden in stand blijft.
- Nummer 56 Nijboer Martoeg  
Iedere twee jaar rapporteert de minister over de grootte van de witte vlek. Blijkt dat de doelstelling van terugdringing niet wordt behaald (halvering binnen vijf jaar ten opzichte van de meting in 2019), dan neemt de regering aanvullende maatregelen.
- Nummer 57 Nijboer Martoeg  
Het format van het UPO blijft gehandhaafd.
- Nummer 58 Nijboer Martoeg  
Periodiek wordt niet slechts onderzoek gedaan naar risicopreferentie, maar ook naar risico draagkracht. Bij de bepaling van de transitie effecten worden ook de gevolgen voor het nabestaandenpensioen meegenomen.
- Nummer 59 Nijboer Martoeg  
De leeftijd voor aanvang deelname wordt 18 jaar
- Nummer 60 Nijboer Martoeg  
In de pensioenregeling wordt de pensioendoelstelling vastgelegd.
- Nummer 61 Nijboer Martoeg  
Een wachttijd voor opname in de pensioenregeling is niet meer mogelijk.



■ Nummer 63 Van Beukering Smals

Leden van een leeftijdscohort dat ondervertegenwoordigd is in een verantwoordingsorgaan moeten door het pensioenfonds benaderd te worden om zich verkiesbaar te stellen, voorafgaand aan het vaststellen van de risicohouding.

■ Nummer 64 Van Beukering

Het Pensioenregister dient de volgende informatie te verstrekken:

- 1°. informatie over de werkgeverspremie en werknemerspremie;
- 2°. opgave van de verworven pensioenaanspraken;
- 3°. de totaal ingelegde pensioenpremies;
- 4°. de totaal behaalde beleggingsrendementen;
- 5°. informatie over de ingehouden kosten; en
- 6°. andere door de minister per algemene maatregel van bestuur bepaalde vereiste informatie.

■ Nummer 66 Van Kent

Compensatie wordt niet gefinancierd door een verhoging van de werknemerspremie of een verlaging van pensioenaanspraken of -rechten.

■ Nummer 69 Den Haan

In plaats van een inleg in een risicodelingsreserve uit de premie, is ook inleg uit het vermogen mogelijk bij toetreding tot een collectieve toedelingskring in de uitkeringsfase.

■ Nummer 70 (62) Den Haan

Een vereniging van gepensioneerden of gewezen deelnemers moet tijdig in staat worden gesteld om een schriftelijk oordeel te geven op het voornemen tot indiening van een verzoek tot invaren. Bij het voornemen moeten de beweegredenen en verwachte gevolgen worden verstrekt. De werkgever moet schriftelijk en gemotiveerd aangeven wat met het oordeel is gedaan. De vereniging kan bij de kantonrechter een procedure starten.

■ Nummer 71 (18) Omtzigt

Het pensioenfonds legt het voornemen tot een besluit tot invaren voor. Indien minder dan 60% van de (gewezen) deelnemers dat heeft gereageerd, of minder dan 60% van de gepensioneerden dat heeft gereageerd, het voornemen goedkeurt, wijst het pensioenfonds het verzoek tot invaren af

■ Nummer 72 (20) Omtzigt

Na einde deelneming wordt de dekking van het nabestaandenpensioen op risicobasis ten minste zes maanden voortgezet. Sociale partners kunnen een langere periode overeenkomen. Het voorstel voor de Wet toekomst pensioenen schrijft drie maanden voor.

■ Nummer 73 (22) Omtzigt

Indien er geen partnerpensioen op risicobasis is, of als het minder is dan 40% van het loon, wordt bij overlijden van de (gewezen) deelnemer voor de pensioenleeftijd, het kapitaal voor ouderdomspensioen omgezet in kapitaal voor partnerpensioenen tot 50% van het pensioengevend loon.

■ Nummer 76 Palland Van beukering

De werkgever moet de vereniging van pensioengerechtigden of gewezen deelnemers mededelen wat er met het oordeel over het voornemen tot invaren is gedaan.

■ Nummer 77 Palland Ceder

De minister voor APP monitort de transitie en rapporteert jaarlijks over

- de voortgang van de besluitvorming en implementatie, waaronder invaren
- de transitiekeuzes, zoals premiehoogte en hoogte van nabestaandenpensioen en compensatie
- ervaringen met de transitie en het nieuwe stelsel
- eerder perspectief op koopkrachtig pensioen, transparanter en persoonlijker pensioen, aansluiting bij ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

- **Nummer 81 (79, 75) Ephraim**  
Het pensioenfonds moet het voornemen tot gebruikmaking van opheffing van de leenrestrictie met onderbouwing voorleggen bij de toezichthouder.  
Het pensioenfonds moet gebruikmaking van opheffing van de leenrestrictie vastleggen in het beleggingsbeleid en het beleggingsplan. Daarbij onderbouwt het
  - de kwantificatie van de blootstelling aan meer dan 100% beleggingsrisico tot maximaal 150%
  - een beschrijving van de instrumenten die worden gebruikt
  - de bijbehorende risicobeheersingsmaatregelen met betrekking tot kwalitatief personeel, rekenkundige modellen, operationele en IT-risico's.
  - dat de opheffing wordt gerapporteerd aan de risico-beheer- en auditfunctie.
 De vastlegging wordt jaarlijks herzien en gemeld aan de toezichthouder.
- **Nummer 82 Stoffer**  
Gewezen deelnemers die gekozen hebben voor vrijwillige voortzetting van de dekking van partnerpensioen op risicobasis mogen dat ten minste 15 jaar doen. Sociale partners kunnen een langere maximale duur laten aanbieden.
- **Nummer 84 Pouw**  
Het invaren geschiedt slechts bij degenen die er geen bezwaar tegen hebben gemaakt, na hier schriftelijk over te zijn geïnformeerd.
- **Nummer 86 (21) Omzigt**  
Niet slechts in geval van een Werkloosheidswet (WW) uitkering, maar ook in geval van een Ziektewet (ZW) uitkering aansluitend op het einde van de deelneming, of een WW-uitkering aansluitend op de ZW uitkering, moet het nabestaandenpensioen op risicobasis in stand worden gehouden, naar rato van de uitkering.
- **Nummer 88 Omtzigt c.s.**  
Het beleggingsrisico waaraan een (gewezen) deelnemer is blootgesteld mag nooit meer dan 100% zijn.

### Vragen en antwoorden ten behoeve van het wetgevingsoverleg 2 en 5 december 2022

Voor het eerst sinds 1993 heeft de Tweede Kamer vragen per artikel gesteld en een wetsvoorstel per artikel behandeld. In vier blokken met daarvoor aangestelde rapporteurs hebben Tweede Kamerleden vragen gesteld, waarop de minister voor APP met haar brief van 30 november 2022 antwoordde. Een aantal vragen met antwoorden of slechts de antwoorden en reacties geven we weer.

#### Blok Transitie

- 4 Op de vraag of er bij gebruikmaking van het overgangsrecht geen transitieplan hoeft te worden gemaakt antwoordt de minister bevestigend.
- 8 Op de vraag of het klopt dat een transitieplan geen onderdeel van instemming behoeft van de werknemer of organen van de werkgever antwoordt de minister bevestigend. Het is voor werknemers slechts een informatiebron.
- 9 De minister bevestigt dat de transitieperiode met zes maanden is bekort.
- 10 De minister bevestigt dat de toezichthouder geen toezicht houdt op de deadlines voor sociale partners (1 oktober 2025 en 1 oktober 2026).
- 11a Financieel-economische omstandigheden wijzigen. Sociale partners moeten afspreken onder welke omstandigheden de transitie en implementatie of onderdelen daarvan anders moet worden uitgevoerd.
- 15 De volgende vraag komt in verschillende vormen terug. Een pensioenfonds kan voor meerdere sectoren en verschillende werkgevers pensioenregelingen uitvoeren. Kan een pensioenfonds invaren als niet alle sectoren of werkgevers verzoeken om te varen?  
De reactie van de minister is dat een pensioenfonds dat voor de ene regeling een verzoek tot invaren kan krijgen en voor een andere niet, de verzoeken op haalbaarheid beoordeelt en vervolgens één besluit hierover neemt. Dat besluit hoeft niet in te houden dat alle regelingen worden ingevaren.
- 16 Een pensioenfonds dat verschillende regelingen uitvoert, besluit over het invaren en toekennen van vermogens aan de verschillende regelingen.
- 35 De voorwaarde dat iedere deelnemer ten minste 95% van de uitkomst van de standaardregel moet ontvangen kan betekenen dat er minder ruimte is om de netto profijt effecten te beperken.
- 44 Sociale partners en pensioenfonds moeten toelichten in hoeverre de verschillende financiële scenario's zijn verkend. Daarbij moeten ze aangeven in welke situaties de doelstellingen, voorrangregels en maatstaven gelden zonder nadere afspraken.
- 45 Het nabestaandenpensioen hoeft niet op basis van drie scenario's te worden gerepresenteerd.
- 52 Het compensatiedepot is niet bedoeld voor andere doeleinden dan compensatie. De premie voor het nabestaandenpensioen op risicobasis is niet fiscaal begrensd.
- 59 Van substantiële vertegenwoordiging is sprake als een vereniging duizend gewezen deelnemers of pensioengerechtigden, of 10% van alle gewezen deelnemers of pensioengerechtigden in een pensioenfonds vertegenwoordigt.
- 61 Nadat een pensioenfonds het implementatieplan en het communicatieplan heeft ingediend bij de toezichthouders, moet het de (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en andere belanghebbenden niet slechts hierover informeren, maar hen ook individueel informeren over wat de wijziging betekent.
- 77 Het begrip 'onevenredig ongunstig' houdt in dat de nadelige gevolgen van een voorgenomen regeling niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met die regeling te dienen doelen.  
Bij 'evenwichtigheid' gaat het niet zozeer om de verhouding tot de doelstellingen, maar om het evenwicht tussen de verschillende groepen op wie het invaren betrekking heeft.
- 80 Bij het besluit tot invaren moet het pensioenfonds rekening houden met de belangen van alle betrokkenen. Omdat de werkgever het verzoek tot invaren indient, zou een afwijzing van het verzoek tot invaren op grond van diens belang onlogisch zijn.
- 86 Volgens de minister zijn bij veel gesloten pensioenfonds de verplichtingen uit hoofde van de pensioenovereenkomst op een overnemende werkgever overgegaan. Bij veel gesloten pensioenfonds is er dus een rechtsopvolger van de werkgever.



- 94** Een pensioenfonds voert soms pensioenregelingen van meerdere werkgevers uit ook van werkgevers die niet meer bestaan. Vraag is of de minister bereid is te regelen dat het pensioenfonds in dat geval ook de pensioenen van niet meer bestaande werkgevers mag invaren. De reactie van de minister is dat een verzoek tot invaren dan niet gedaan kan worden en dat het om weinig gevallen zal gaan.
- 103** De huidige reserve voor operationele kosten hoeft niet te worden ingevaren en kan worden overgezet.
- 122** Een pensioenfonds meldt voor 1 april 2023 bij de toezicht houder dat het voornemens is een overbruggingsplan in te dienen voor 2023. Uiterlijk 1 september 2023 moet het dat plan indienen.
- 123** De minister hoopt dat de Kamer snel duidelijkheid geeft over het voorstel voor de Wet toekomst pensioenen. Als dat wordt geaccepteerd, kan de minister voor 2023 de regeling van vrijstelling van kortingen treffen.

#### Blok Contracten

- 1** Hoewel een koopkrachtig pensioen een doelstelling is, is er bij het beschermingsrendement sprake van een stabiel pensioen. Waarom?  
Voor een reëel stabiel pensioen is volledig reëel beleggen nodig. Omdat dat niet mogelijk is, is herverdeling nodig om pensioenen volledig tegen inflatie te beschermen.
- 6** Ook in het nieuwe stelsel blijft het onderscheid bestaan tussen een 'bruto-pensioen', waarbij de omkeerregel van toepassing is, en een 'netto-pensioen' waarbij de omkeerregel niet van toepassing is.
- 7** Gevraagd is of partnerpensioen op risicobasis waarbij de hoogte een percentage van het salaris is, een premie-overeenkomst is. Daarop reageert de minister met de mededeling dat het voorgestelde systeem slechts premie-overeenkomsten kent en of met een premie een uitkering van een bepaalde hoogte kan worden verkregen afhangt van de tarieven van de uitvoerder.
- 8** Met het begrip 'opheffen van de leenrestrictie' wordt bedoeld dat voor de jongste deelnemers meer dan 100% beleggingsrisico mag worden gelopen. Van 'beleggen met geleend geld' is letterlijk geen sprake.
- 9** Bij een flexibele premiereregeling hoeft de pensioenuitvoerder niet de kans te berekenen dat met de premie de beoogde pensioendoelstelling wordt gehaald, vanwege de kenmerken van de flexibele premiereregeling.
- 10** De solidaire premieovereenkomst kan ook worden uitgevoerd door andere pensioenuitvoerders dan pensioenfondsen.
- 16** Kamerleden melden dat zij hebben vernomen dat de uitvoering van een collectieve uitkeringsfase bij de solidaire premiereregeling voor pensioenuitvoerders problematisch is. De minister antwoordt hierover in overleg te treden van de Pensioenfederatie om te kijken wat de knelpunten zijn en of die kunnen worden weggenomen.
- 18** De minister staat desgevraagd positief tegenover de gedachte om de opheffing van de leenrestrictie te maximaleren.
- 21** Een bedrijfstakpensioenfonds dat naast een verplicht gestelde flexibele premiereregeling ook een niet verplicht gestelde flexibele premiereregeling uitvoert, is niet verplicht om voor die laatste een risicodelingsreserve aan te houden.



- 23a** Op de vraag waarom voor de reserves een maximum van 15% van het totale vermogen is voorgeschreven, schrijft de minister dat dit noodzakelijk is om op collectief niveau te profiteren van intergenerationele risicodeling en meer stabiliteit in de uitkeringen. Ook geeft deze grens voldoende mogelijkheden voor een mate van herverdeling zonder dat de doelstelling van het wetsvoorstel in het geding komt. De minister noemt een transparanter stelsel met persoonlijke vermogens.
- 25** In de definitie van solidariteitsreserve en risicodelingsreserve vervalt 'met toekomstige opbouw'. Dat is immers een beperking van risicodeling die risicodeling met ingegane pensioenen en pensioen van toekomstige generaties in de weg staat.
- 33** Een verplicht gesteld pensioenfonds mag bij vrijwillige excedentregelingen een leeftijdsafhankelijke premie voor risicoverzekeringen hanteren.
- 40** Ten behoeve van de voortzetting van de dekking van partnerpensioen op risicobasis tijdens de WW-uitkering wordt een gegevensuitwisseling tussen het UWV en pensioenuitvoerders geregeld. Het Besluit SUWI wordt daarvoor aangepast.
- 42** Een aanpassing van het projectierendement geldt ook voor alle gepensioneerden ook toekomstige.

#### Blok Nabestaandenpensioen

- 1** Als een ongehuwde persoon in het buitenland verblijft zodat er geen sprake is van een inschrijving gedurende ten minste zes maanden op één adres, dan is die persoon geen partner van de deelnemer.
- 5** De overgrote meerderheid van mensen overlijdt na de pensioengerechtigde leeftijd.
- 12** De regering beoogt het wezenpensioen te laten uitkeren tot het kind 25 jaar is.
- 13** Het nieuwe stelsel biedt niet de mogelijkheid van een restitutie van kapitaal bij overlijden.
- 14** Op de vraag of de regering de gevolgen kan schetsen als het kapitaal van een gewezen deelnemer voor nabestaandenpensioen beschikbaar komt, reageert de minister dat in de premiestelling voor nabestaanden er rekening mee wordt gehouden dat niet alle deelnemers hun pensioendatum bereiken. Niet voor alle deelnemers komt het kapitaal vrij en de vrijval betekent dat de premies lager vastgesteld kunnen worden.
- 18** De minister wijst erop dat een omzetting van kapitaal of ouderdompensioen in nabestaandenpensioen niet mogelijk is nadat het ouderdompensioen is ingegaan. Dat kan slechts bij ingang van het ouderdompensioen.
- 20** De regering schrijft niet voor hoe de informatieverstrekking over de uitruil van ouderdompensioen in partnerpensioen op risicobasis er uit moet zien en ook niet hoe de keuzebegeleiding eruit moet zien.
- 25** Ook het wezenpensioen dat voor de transitie is opgebouwd blijft na de transitie beschikbaar, net als het partnerpensioen.  
Nadat alle voor de transitie opgebouwde partnerpensioenen zijn ingevaren is er geen sprake meer van een vaste uitkering, zodat de regels van het financieel toetsingskader voor vaste uitkeringen van partnerpensioen niet meer van toepassing zijn.

#### Blok Overig

- 4** Voorafgaand aan de transitie geeft de pensioenuitvoerder een prognose. Na de transitie de vastgestelde informatie.
- 5** De verplichte keuzebegeleiding beperkt zich tot de keuzes binnen de pensioenregeling. Het is een resultaatverbintenis en geen inspanningsverbintenis.
- 6** De keuzebegeleiding is een nieuwe norm in de Pensioenwet.
- 10** De minister vindt het in strijd met de taakafbakening als een pensioenfonds de opbouw van pensioen verzorgt voor iemand die al lang de werkingssfeer van het pensioenfonds heeft verlaten. Daarom beperkt de minister de duur van de vrijwillige voortzetting door ex-deelnemers.
- 12 en 13** De minister staat positief tegenover het amendement van de VVD om premiepensioeninstellingen de mogelijkheid te bieden om premieuitkeringsovereenkomsten uit te voeren, door tussentijdse waardeoverdrachten mogelijk te maken.
- 21** Het gebruik van één solidariteitsreserve voor meerdere solidaire premieregelingen is alleen toegestaan indien deze reserve zodanig is vormgegeven dat er geen kruissubsidiëring tussen de verschillende regelingen plaatsvindt.
- 27** De experimenteerwetgeving maakt het mogelijk dat pensioenfondsdeelnemers kunnen aanschrijven als zij zelfstandigen zijn geworden in de bedrijfstak.
- 31** Het pensioen dat onder de experimenteerwetgeving is opgebouwd mag worden afgekocht.
- 33** Het is niet mogelijk om de pensioenregeling partiel vrijwillig voort te zetten.
- 35** Als de wachttijd wordt afgeschaft en vervangen door een drempelperiode, wordt voor degenen die van aanvang van de drempelperiode in dienst zijn het pensioen met terugwerkende kracht opgebouwd.
- 51** In het inwerkingtredingsbesluit zal 1 juli 2023 worden opgenomen als datum van inwerkingtreding. Die datum geldt, tenzij in het inwerkingtredingsbesluit een andere datum is opgenomen.
- 54** Omdat in gesloten pensioenfonds sprake kan zijn van premievrije pensioenopbouw wegens arbeidsongeschiktheid, is in het overgangsrecht opgenomen dat opbouw volgens een uitkeringsovereenkomst is toegestaan, als die opbouw wegens arbeidsongeschiktheid is begonnen voor inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen.
- De minister vindt het niet noodzakelijk om het individuele recht op waardeoverdracht tijdens de transitie op te schorten. Ook al kan dat leiden tot dubbele transities. De minister schrijft echter de Kamer te kunnen volgen wanneer het recht wel wordt opgeschort, maar dan moeten de voorwaarden wel zodanig zijn dat de opschorting zo kort mogelijk duurt.
  - De minister bevestigt dat de premiegrens op 1 juli 2023 op 30% ligt, hoewel die op grond van de rekenrente lager zou kunnen zijn. Pas na 2037 zal de grens elke vijf jaar worden aangepast. Wel kan dit percentage worden aangepast als de rendementsverwachting leidt tot een wijziging met meer dan 5 procentpunt.



Per 1 oktober 2023 zal voor het eerst gekeken worden of het percentage voor het eerst om die reden moet wijzigen. De wijziging gaat dan na drie jaar in per 1 januari 2027.

- De Wet op de loonbelasting 1964 zal geen richtpensioenleeftijd meer kennen van waaraf een ouderdomspensioen herkend moet worden bij eerdere of latere ingang. Nu geldt een richtpensioenleeftijd van 68 jaar.

#### **Vierde nota van wijziging**

De vierde Nota van Wijziging is op 13 december 2023 ingediend bij de Tweede Kamer.

Daaruit melden we de volgende punten:

- Verduidelijkt is dat verzekeraars en premiepensioeninstellingen bij aangaan van de uitvoeringsovereenkomst voor een solidaire premiereregeling moeten berekenen of met de premie de beoogde pensioendoelstellingen wordt behaald.
- De eis van een risicodelingsreserve en deling van sterfte-resultaat bij een flexibele premiereregeling, uitgevoerd door een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds, geldt niet voor vrijwillige regelingen en basisregelingen die niet onder de verplichtstelling van een bedrijfstakpensioenfonds vallen.
- Ingeval van een solidaire premiereregelingen worden de toedelingsregels voor het beleggingsrisico ook gebaseerd op de risicohouding.
- Blootstelling aan het beleggingsrisico mag niet voor meer dan 150%.
- Een algemeen pensioenfonds mag een implementatieplan opstelling per collectiviteitskring.
- Om voor het overgangsrecht in aanmerking te komen, moet een premiereregeling met progressieve premiestaffel deelnemers kennen met daadwerkelijke pensioenopbouw op de dag voor het moment waarop de nieuwe pensioenregeling voor nieuwe werneremers geldt.

#### **Berekeningen DNB op basis van het advies van de Commissie Parameters**

De Tweede Kamer heeft op 12 december 2022 de berekeningen ontvangen van de transitie effecten die DNB en enkele pensioenfondsden zouden maken op basis van de scenario's van de Commissie Parameters in het advies van 30 november 2022.

DNB schrijft dat de belangrijkste conclusies uit de analyse van augustus 2022 ongewijzigd blijven. Volgens de minister zijn de bevindingen in lijn met de analyses van DNB, Netspar en CPB die eerder met de Tweede Kamer zijn gedeeld. Uit de impactberekeningen blijkt dat ook onder de bijgestelde toekomstverwachtingen pensioenfondsden op een evenwichtige wijze kunnen overstappen naar het nieuwe pensioenstelsel. Uit de berekeningen blijkt ook dat de inzet van een reserve en/of compensatiedepot belangrijke middelen kunnen zijn om de transitie evenwichtig vorm te geven. Het nieuwe pensioenstelsel leidt grosso modo tot betere pensioenverwachtingen dan het huidige pensioenstelsel.

Het effect van de nieuwe scenario'set op de fiscale premiegrens van 30% is te gering, minder dan 5%, om die aan te passen.

#### **De Tweede Kamer heeft het voorstel geaccepteerd**

De Tweede Kamer heeft het voorstel op 15 december 2022 behandeld en heeft het op 22 december 2022 aanvaard.

Na 16 januari 2023 gaat de Eerste Kamer het voorstel behandelen. Van belang is dat op 30 mei 2023 de leden van de Eerste Kamer worden gekozen door de nieuwe leden van de Provinciale Staten, die op 15 maart 2023 gekozen zijn.

Minister Schouten kondigde aan met een voorstel voor de 'Wet keuzerecht nabestaandenpensioen' te komen. Dat zal ze medio 2023 ter consultatie voorleggen.



# Commissie Parameters publiceert nieuw advies

In opdracht van minister Schouten voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen heeft de Commissie Parameters onderzoek gedaan naar de parameters, UFR-methode en economische en risico-neutrale scenario's. Na enige vertraging, publiceerde de Commissie eind november haar nieuwe advies. Wat betekent dit voor pensioenfondsen? We bekijken dit per onderdeel.

## Het advies

Conform de Pensioenwet toetst de Commissie Parameters uiterlijk iedere vijf jaar de voorgeschreven economische en rekenkundige uitgangspunten en komt vervolgens met haar oordeel. Het vorige advies dateert van 2019. Omdat in dat advies geen rekening gehouden is met het Pensioenakkoord en de Wet toekomst pensioenen (Wtp), die naar verwachting op 1 juli 2023 zal ingaan, is de Commissie gevraagd om eerder met een nieuw advies te komen. Het was de bedoeling dat het advies in juni van 2022 al zou worden opgeleverd, maar de publicatie van het rapport werd meerdere malen uitgesteld. Dit leidde tot kritiek van een aantal partijen in de Tweede Kamer omdat de Wet toekomst pensioenen nu voorlag en zij aangaven het advies van de Commissie Parameters nodig te hebben om de wet goed te kunnen beoordelen.

Nu is het advies gepubliceerd. Het kan worden onderverdeeld in de volgende drie elementen;

- Parameters
- Ultimate Forward Rate (UFR)-methodiek
- Scenariosets.

In dit artikel wordt ieder element nader bekeken en wordt met name ingezoomd op het effect van de parameters onder het huidige stelsel. Het advies van de Commissie Parameters is echter ook van invloed op het nieuwe stelsel. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de fiscale premiegrens, de balans tussen de pensioendoelstelling en de premie, de aansluiting van het beleggingsbeleid op de risicohouding, het projectierendement, het overbruggingsplan en nettoprofijsberekeningen.

## Parameters

### Waarvoor worden de parameters gebruikt?

Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht om in een situatie van een tekort een herstelplan op te stellen. Bij de berekeningen wordt gewerkt met voorgeschreven parameters die het portefeuillerendement en de inflatieontwikkeling begrenzen. Daarnaast worden de parameters in het huidige pensioenstelsel gebruikt bij de begrenzing van de premiedemping en om de toekomstbestendige indexatie (tbi) te berekenen.

### Waarom nieuwe parameters?

De Pensioenwet schrijft voor dat deze parameters op gezette tijden worden herijkt. Hierbij wordt gekeken naar recente markt cijfers en -trends. De Commissie Parameters heeft zich ook verdiept in de aspecten die momenteel een belangrijke rol spelen in de pensioenwereld, zoals ESG-overwegingen en klimaatrisico's.

### Wat is er veranderd?

Om te kunnen zien welke parameters zijn aangepast, worden de hoofdpunten van het nieuwe advies in onderstaande tabel vergeleken met die van het advies uit 2019:

Parameters	Advies 2022	Advies 2019
Prijsinflatie	2,0%	1,9%
Looninflatie	2,4%	2,3%
Risicovrije vastrentende waarden	Rentetermijnstructuur	Rentetermijnstructuur
Vastrentende waarden met kredietrisico	Mapping naar risicovrije vastrentende waarden en beursgenoteerde aandelen	Mapping naar risicovrije vastrentende waarden en beursgenoteerde aandelen
Beurs-genoteerde aandelen	5,4%	5,8%
Overige zakelijke waarden	7,0%	7,5%
Niet-beursgenoteerd vastgoed	4,4%	4,8%
Grondstoffen	3,5%	3,5%

Tabel 1 – Advies Commissie Parameters

Zoals uit bovenstaande tabel valt af te leiden, wijken de nieuwe parameters niet veel af van hetgeen in 2019 werd gepubliceerd.

De parameters voor loon- en prijsinflatie worden met 0,1%-punt omhoog aangepast vanwege de bijstelling van de inflatiedoelstelling van de Europese Centrale Bank.

Op basis van recente marktgegevens concludeert de Commissie Parameters dat de rendementen voor zakelijke waarden lager moeten worden vastgesteld. Dit betreffen rendementen vóór aftrek van kosten.

### Gevolgen voor pensioenfondsen

Zowel voor pensioenfondsen die de loonindex toepassen als voor pensioenfondsen die de prijsindex toepassen zal door de licht gestegen parameters voor loon- en prijsinflatie de tbi-grens - de beleidsdekkingsgraad waarbij de pensioenen volledig kunnen worden geïndexeerd - hoger komen te liggen. Hierdoor neemt de kans toe dat een kleiner gedeelte van de toeslagmaatstaf toegekend kan worden.

Door daling van het verwachte rendement zal daarnaast de premie toenemen bij pensioenfondsen die hun (gedempte) premie vaststellen op basis van een verwacht toekomstig rendement. Door het gedaalde verwachte rendement zal tevens de hersteltijd van pensioenfondsen in de herstelplannen toenemen.



## UFR-methodiek

### Waarvoor wordt de UFR-methodiek gebruikt?

De contante waarde van de pensioenverplichtingen wordt bepaald op basis van het verdisconteren van de verwachte toekomstige uitkeringen met de marktrente. De looptijd van de rente die wordt gebruikt, is afhankelijk van de tijd die verstrijkt tot het moment dat de uitkering ingaat. De rentes van alle looptijden samen vormen de zogenaamde rentetermijnstructuur, oftewel de rentecurve.

De UFR-methodiek is een methode om een rentecurve voor illiquide lange looptijden op een andere manier te bepalen. Dus niet rechtstreeks afgeleid van marktrentes. Dit gebeurt door de langere forward rentes te laten toegroeien naar een vooraf vastgesteld niveau. De UFR-methodiek wordt gebruikt bij de bepaling van de dekkingsgraad ter indiening bij De Nederlandsche Bank (DNB).

### Waarom een nieuwe UFR-methodiek?

Europees toezichthouder EIOPA heeft onlangs een onderzoek uitgevoerd naar de liquiditeit van de markt voor renteswaps in euro's. Uit de resultaten van dit onderzoek concludeert de Commissie Parameters dat de markt voor obligaties met looptijden tot 50 jaar liquide genoeg is om er betrouwbare marktdata uit te halen.

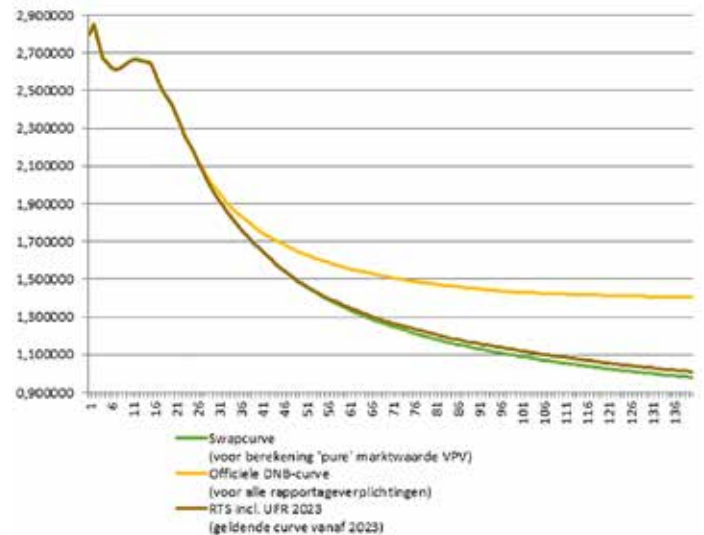
### Wat is er veranderd?

Om te kunnen zien op welke punten de UFR-methodiek is aangepast, worden de hoofdpunten van het nieuwe advies in onderstaande tabel vergeleken met die van het advies uit 2019:

UFR-methode	Advies 2022	Advies 2019
<b>First Smoothing Point</b>	50 jaar	30 jaar
<b>Ingroeifactor</b>	Voor looptijden na 50 jaar extrapolatie op basis van constante forward rente	0,02
<b>Hoogte UFR</b>	Gelijk aan 30-jaars forward rente met looptijd van 20 jaar	120-maands gemiddelde 30-jaars forward 1-jaarsrente

Tabel 1 – Advies Commissie Parameters

De belangrijkste wijziging is dus dat de nieuwe UFR-methode leidt tot een DNB-curve die tot een looptijd van 50 jaar gelijk is aan de swapcurve. Op basis van de vierde te nemen stap in de invoering van de nieuwe rentetermijnstructuur zou dit het geval zijn tot een looptijd van 30 jaar. Voor rentes met looptijden langer dan 50 jaar wordt geadviseerd om deze te extrapoleren op basis van een constante forward rate rente die gelijk is aan de 30-jaars forward rente met een looptijd van 20 jaar. Voor een totaalbeeld wordt in onderstaande grafiek de nieuwe UFR-curve afgezet tegen de huidige UFR-curve en de swapcurve per einde november 2022.



### Gevolgen voor pensioenfondsen

In tegenstelling tot bij eerdere wijzigingen in de UFR-methodiek, heeft de Commissie Parameters deze keer geen impactanalyse van de aanpassing gepubliceerd. Dit is volgens de Commissie overbodig omdat er voldoende 'overtuigende wetenschappelijke argumenten' zijn voor de wijziging. DNB verwacht een daling van ongeveer 0,7%-punt in dekkingsgraad voor een gemiddeld fonds. Van deze 0,7%-punt daling is 0,3%-punt toe te schrijven aan de stapsgewijze invoering van de huidige UFR-methode waartoe in 2020 is besloten. De overige 0,4%-punt komt door de invoering van het nieuwe advies van de Commissie Parameters.

DNB heeft kort na de publicatie van het rapport laten weten de nieuwe UFR-methodiek vanaf 1 januari 2023 in te voeren.



## Scenariosets

### Waarvoor worden scenariosets gebruikt?

Scenariosets worden gebruikt bij de berekening van de verwachte pensioenuitkeringen in een pessimistisch, neutraal en optimistisch scenario. Deze bedragen worden veelvuldig gebruikt in deelnemerscommunicatie. Ook zijn fondsen verplicht om bij de totstandkoming van haalbaarheidstoetsen gebruik te maken van een door DNB-beschikbaar gestelde uniforme set met economische scenario's. Deze scenario's worden ook wel de P-set genoemd. Tevens is er nu een scenarioset gepubliceerd die gebaseerd is op risico-neutrale kansen, de Q-set. Deze scenarioset dient, met het oog op het nieuwe pensioenstelsel, gebruikt te worden voor inhaal- en nettoprofijsberekeningen.

### Waarom nieuwe scenariosets?

Met het oog op de Wet toekomst pensioenen concludeert de Commissie dat het huidige model (het KNW-model) niet meer geschikt is. In dat model is bijvoorbeeld geen rekening gehouden met marktvariabelen die de risico-neutrale scenario's bepalen die vereist zijn voor de Q-set. Mede hierdoor heeft de Commissie besloten om het KNW-model uit te breiden tot het zogenaamde CP 2022-model.

### Wat is er veranderd?

In onderstaande tabel is te zien op welke gebieden de scenariosets zijn uitgebreid ten opzichte van het advies uit 2019:

Het nieuwe model is uitgebreid met stochastische volatiliteit. Hierdoor wordt meer rekening gehouden met het feit dat de mate van onzekerheid uit het verleden niet maatgevend hoeft te zijn voor de toekomst. Tevens sluit het beter aan bij de marktprijzen voor relevante risico's. Tot op heden werden er 2.000 scenario's beschikbaar gesteld, voortaan worden dat er 100.000. Afhankelijk van de gewenste mate van nauwkeurigheid, kunnen per wettelijke toepassing meer of minder scenario's gebruikt worden. Ook zijn er meerdere actuele marktgegevens toegevoegd voor de totstandkoming van het model. Deze zijn nodig voor de bepaling van een accurate Q-set.

### Gevolgen voor pensioenfondsen

Pensioenfondsen zullen bij de samenstelling van onder andere haalbaarheidstoetsen gebruik gaan maken van de P-set uit het nieuwe CP 2022-model. Bij inhaal- en nettoprofijsberekeningen met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel zal de Q-set uit dit model moeten worden gehanteerd. De Commissie heeft geen impactanalyse voor het hanteren van de nieuwe scenariosets gepubliceerd. Als reden wordt hiervoor gegeven dat er dan te veel aannames gedaan moeten worden over de wijze van de aanpak van pensioenfondsen bij de transitie naar het nieuwe stelsel. De Commissie wil hiermee voorkomen dat die aannames invloed gaan hebben op beslissingen en voorkeuren van pensioenfondsen.

Scenario's	Advies 2022	Advies 2019
Model	CP 2022-model: Arbitrage-vrij stochastisch rente-inflatie-aandelen-model met stochastische volatiliteit	KNW-model
Type scenario's	P- en Q- scenario's	P-scenario's
Data	<p>Historische data voor de periode juli 2004 – juni 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nominale zero-coupon rentes</li> <li>- Reële zero-coupon rentes</li> <li>- MSCI World index</li> <li>- VSTOXX (volatility index)</li> <li>- HICP seasonally adjusted</li> </ul> <p>Marktgegevens op datum 30 juni 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nominale zero-coupon rentes</li> <li>- Reële zero-coupon rentes</li> <li>- Aandelenopties op EURO STOXX 50</li> <li>- EURIBOR swaptions</li> <li>- Y-o-y inflation caps and floors</li> <li>- Zero-coupon inflation caps and floors</li> </ul>	<p>Historische data voor de periode december 1999 – januari 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nominale zero-coupon rentes</li> <li>- MSCI World index</li> <li>- HICP seasonally adjusted</li> </ul> <p>Geen actuele marktgegevens gebruikt.</p>

Tabel 1 – Advies Commissie Parameters



### Verhoging AOW-leeftijd

De AOW-leeftijd wordt voor 2028 met drie maanden verhoogd naar 67 jaar en 3 maanden. De verhoging is het gevolg van de ontwikkeling van de levensverwachting. De AOW-leeftijd wordt telkens vijf jaar van tevoren aangekondigd.

De fiscale pensioenrichtleeftijd blijft in 2024 68 jaar. Na de beoogde inwerkingtreding per 1 juli 2023 van de Wet toekomst pensioenen komt de fiscale pensioenrichtleeftijd als zodanig niet meer terug in het fiscale kader. Wel blijft de fiscale pensioenrichtleeftijd nog van belang voor het overgangsrecht.

### Vrijwilligersvergoeding

De maximale vrijwilligersvergoeding op jaarbasis in artikel 2 van de Wet op de loonbelasting 1964 wordt naar verwachting per 1 januari 2023 verhoogd naar € 1.900. Dit was € 1.800.

### Voorlopige fiscale bedragen pensioen 2023

Het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen van de Belastingdienst heeft de voorlopige bedragen voor 2023 vastgesteld. Het maximum pensioengevend loon zal € 128.810 gaan bedragen. De bedragen van de AOW-franchises zijn voorlopig vastgesteld op:

Enkelvoudig gehuwd		Gehuwd met maximale toeslag		Ongehuwd	
Middelloon	Eindloon	Middelloon	Eindloon	Middelloon	Eindloon
€ 16.322	€ 18.470	€ 32.644	€ 36.939	€ 23.962	€ 27.114

Middelloon		Eindloon	
Indien bij een middel-loonstelsel bij de toepas-sing van artikel 18a van de wet een percentage per dienstjaar wordt toege-past van	wordt het in artikel 18a, zevende lid, onderdeel a, eerste volzin, bedoelde bedrag vervangen door 75% van	Indien bij een eindloon-stelsel bij de toepassing van artikel 18a van de wet een percentage per dienstjaar wordt toege-past van	wordt het in artikel 18a, zevende lid, onderdeel a, eerste volzin, bedoelde bedrag vervangen door 66,28% van
meer dan - 1,701%	maar niet meer dan 1,701% 1,788%	€ 13.033 € 14.714	meer dan - 1,483% 1,570% € 14.747 € 16.647







### Aanpassing bedragen Uitvoeringsregeling Wet normering topinkomens (WNT)

Het grensbedrag voor de openbaarmaking van de bezoldiging van topfunctionarissen in artikel 5 Uitvoeringsregeling WNT wordt per 1 januari 2023 verhoogd naar € 1.900. Dit was voor 2022 € 1.800. Het grensbedrag is gekoppeld aan het bedrag van de maximale vrijwilligersvergoeding op jaarbasis in artikel 2, zesde lid, Wet op de loonbelasting 1964. Dat is echter bij schrijven van deze signalering nog niet verhoogd.

Het grensbedrag van de som van de lonen voor de vrijstelling van de openbaarmakingsverplichting in artikel 5b Uitvoeringsregeling WNT wordt per 1 januari 2023 verhoogd naar € 175.000. Dit was voor 2022 € 160.000.

### Leidraad keuzebegeleiding AFM

Een goede keuzebegeleiding is in het nieuwe pensioenstelsel voor deelnemers belangrijk. Pensioenuitvoerders moeten in het kader van deze keuzebegeleiding voldoen aan de wettelijke vereisten. Naast de wettelijke vereisten voor informatieverstrekking moeten deelnemers door de pensioenuitvoerder in staat worden gesteld om een keuze te maken die past bij hun voorkeuren en financiële doelstelling of wensen. Dat maakt een adequate begeleiding van deelnemers en een adequate inrichting van de keuzeomgeving noodzakelijk.

De keuzebegeleidingsnorm is een open norm. De AFM heeft een voorlopige leidraad keuzebegeleiding gepubliceerd die verduidelijkt hoe pensioenuitvoerders aan de keuzebegeleidingsnorm kunnen voldoen. De leidraad geeft overwegingen voor de inrichting, uitvoering en het doorlopend verbeteren van de keuzebegeleiding. Bij het opstellen van de leidraad heeft de AFM gebruik gemaakt van de input uit de pensioensector.



### Consultatie wetsvoorstel inzake de digitale algemene vergadering

Het wetsvoorstel voor het aanpassen van de regels voor de digitale algemene vergadering van privaatrechtelijke rechtspersonen en de regels voor digitale oproeping voor de algemene vergadering is ter (internet)-consultatie aangeboden.

Het doel van dit wetsvoorstel is het gebruik van elektronische communicatiemiddelen te faciliteren en te normeren bij algemene vergaderingen van privaatrechtelijke rechtspersonen.

Het wetsvoorstel heeft geen betrekking op stichtingen. Daarom heeft het geen betrekking op pensioenfondsen, maar wel op de in de pensioensector werkzame verenigingen.

#### Overzicht wetswijzigingen verenigingen

Wijze van vergaderen	Eisen aan de hybride of volledige digitale vergadering	Eisen aan de oproeping bij de hybride of volledig digitale vergadering	Wijze van elektronische oproeping
Ledenvergadering kan machtiging geven om hybride of volledig digitaal te vergaderen.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Identificatie</li> <li>2) Uitoefening van het stemrecht</li> <li>3) Kennisname en deelname via een tweezijdig audiovisueel communicatiemiddel.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Voorwaarden aan het gebruik van het elektronisch communicatiemiddel</li> <li>2) Procedure voor deelname en uitoefening stemrecht.</li> </ol>	Tenzij de statuten anders bepalen, kan oproeping ook via individueel elektronisch bericht.



## Aanpassing waardeoverdracht kleine pensioenen

Bij koninklijk Besluit is de inwerkingtreding van de Wet van 28 september 2022 in verband met de aanpassing van de waardeoverdracht kleine pensioenen vastgesteld op 1 januari 2023. Met de aanpassing van de Wet waardeoverdracht kleine pensioenen wordt het mogelijk om ook kleine pensioenen die zijn ontstaan door een collectieve beëindiging van het deelnemerschap automatisch over te dragen. Ook wordt daarmee de afkoop van netto pensioen mogelijk. Instemming van de deelnemer is daarvoor een voorwaarde.

## Uitspraak KIFID inzake klacht informatievoorziening variabel pensioen

Een consument klaagt dat de verzekeraar hem had moeten informeren over de (grote) invloed van de marktrente bij het verwerken van het beleggingsresultaat in de uitkering. In de beschrijving van de marktrente is onvoldoende duidelijk dat de verzekeraar de rekenrente (ultimate forward rate of UFR) hanteert om de pensioenuitkering te berekenen. De rekenrente is afhankelijk van de risicovrije rekenrente en een langetermijneffect van de statistisch nog resterende jaren tot overlijden. Een iets lagere rekenrente kan een beleggingsresultaat op het kapitaal van 21% doen slinken tot een verhoging van de pensioenuitkering van slechts 6%. Daarmee doet de verzekeraar het voordeel van het door hem aangeprezen product, namelijk het profiteren van doorbeleggen in de

uitkeringsfase van het pensioen, voor een groot deel teniet, zonder dit te communiceren aan de klant.

De Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (uitspraak nr. 2022-0919) is van oordeel dat de verzekeraar de consument hierover onvoldoende heeft geïnformeerd, maar dat de klacht wordt afgewezen, omdat niet is komen vast te staan dat de consument als gevolg van de tekortkoming schade heeft geleden.

## Wet digitale overheid

Het voorstel Wet digitale overheid is op 6 december 2022 door de Eerste Kamer behandeld. De behandeling van het wetsvoorstel is echter niet afgerond omdat voor een ander debat meer tijd nodig was. Daarom is de tweede termijn van de behandeling Wdo verplaatst naar 21 februari 2023. Dit betekent dat de WDO niet op 1 januari 2023 in werking kan treden. De eerst mogelijke datum van inwerkingtreding is dan 1 juli 2023.

## DiGiD en Berichtenbox 2023

Vanaf 2023 brengt het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een vast bedrag per pensioenfonds in rekening voor zowel de Berichtenbox als DiGiD. Het bedrag wordt geïndexeerd. Bij een gebruikstoename van meer dan 10% wordt een extra bijdrage in rekening gebracht.

## Individuele waardeoverdrachten en heel kleine pensioenen

De Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars hebben de tabellen gepubliceerd voor 2023 voor de berekening van de waarde van pensioen voor individuele waardeoverdrachten.

Daarnaast is ook de tabel gepubliceerd van waardes van premie- en kapitaalovereenkomsten voor heel kleine pensioenen (tot en met € 2,-) die in 2023 vervallen.

Leeftijd	Kapitaal
16	€ 9,64
(...)	(...)
40	€ 17,21
41	€ 17,62
42	€ 18,05
43	€ 18,49
(...)	(..)
67	€ 33,68
68	€ 34,64





## Implementatiewet richtlijn herstructurering en insolventie

Deze wet treedt op 1 januari 2023 in werking. Hierin is bepaald dat een gehomologeerd onderhands akkoord niet van toepassing is op onbetaalde pensioenpremies.

## DNB en plannen invaren 2024

DNB heeft in 2022 de plannen van aanpak en mijlpalenoverzichten voor de transitie opgevraagd van pensioenfondsen die het voornemen hebben in 2024 pensioenen in te varen in de nieuwe pensioenregeling. DNB vindt dat dat deze fondsen over het algemeen voortvarend en gedegen zijn gestart met de voorbereidingen op hun transitieproces. Toch zijn de plannen volgens de toezichthouder nog niet volledig.

De plannen van aanpak geven geen inzicht in het proces van afstemming met de betreffende fondsorganen, de opinies van de sleutelfunctionarissen of derden als de accountant of actuaris en de onderbouwing en vastlegging van de bestuurlijke besluitvorming. Een fonds kan zo niet verantwoorden dat het de belangen evenwichtig weegt en haar bedrijfsvoering gedurende de transitie beheerste en integer is.

DNB vindt dat de transitie-mijlpalenoverzichten van fondsen een beperkte detaillering bevatten van de mijlpalen die hiermee worden nagestreefd. Ze geven zo beperkt inzicht in de samenhang van het proces om te komen tot een adequate datakwaliteit met de overige tijdlijnen.

Niet inzichtelijk is op welke wijze en in welke mate uitlooprisico's van het proces naar een adequate datakwaliteit van invloed zijn op andere kritieke tijdspaden en de beheersing van deze risico's.

Kritieke mijlpalen voor de pensioen-uitvoeringsorganisaties (PUO) zijn niet inzichtelijk in het mijlpalenoverzicht van de fondsen.

De transitieplanningen geven beperkt inzicht in de gevolgen voor de beschikbaarheid van tijd en capaciteit bij de PUO als het fonds in haar transitievoorbereidingen uit de planning loopt, inclusief te nemen mitigerende maatregelen.

DNB zal daarom de komende tijd aandacht blijven houden voor:

- de wijze waarop pensioenfondsen in hun transitievoorbereidingen de benodigde capaciteit inschatten en waar nodig ook de mogelijkheid meewegen om tijd en capaciteit voor de transitieprojectorganisatie in te huren.
- de wijze waarop wordt bewaakt dat het bestuur eindverantwoordelijk blijft op de te nemen besluiten
- de wijze waarop besluitvormingsmomenten, inspraakmomenten van fondsorganen, maar ook de momenten waarop sleutelfunctionarissen of derden als de accountant, IT auditor of actuaris op de onderdelen van de besluitvorming hun formele opinies geven, zijn opgenomen in de plannen van aanpak en de mijlpalenoverzichten.